

ZASTUPOVÁN OSA
OD 2005, V DATABÁZI
MÁ REGISTROVÁNO
296 HUDEBNÍCH DĚL

ZASTUPOVÁN OSA
OD 1979, V DATABÁZI
MÁ REGISTROVÁNO
382 HUDEBNÍCH DĚL

Jan Burian & Jiří Burian

„Jen tak si hrajeme a máme štěstí, že to navíc někoho baví“

TEXT: VOJTĚCH TKÁČ, FOTO: ROMAN ČERNÝ

Jméno Burian je s českým uměním spojeno už několik generací. Od operních pěvců, literátů a režisérů až po hudebníky, kteří se i v chaotickém 21. století stíhají soustředit na několik tvůrčích disciplín zároveň. Písníkář a publicista Jan Burian momentálně připravuje album Kosmické písně a na jaře by měla u příležitosti oslavy jeho sedmdesátin vyjít i nahrávka jeho skladeb napříč kariérou. Jeden z jeho synů, Jiří, v roce 2021 po dlouhé době resuscitoval indierockovou kapelu Southpaw a v převleku Kapitána Dema ztělesňuje jednu z výrazných osobností tuzemské popové scény. Jak ale pohlíží na rozmanité hudební projekty toho druhého a v čem jsou si v rámci tvůrčího procesu a osobnosti coby otec a syn nejpodobnější?

Jan Burian, foto: archiv Jana Buriana

Vlastně ani nevím, co přesně kreativita znamená. Beru to tak, že žiju, dýchám, vytvářím hudbu a dělám, co mě dlouhodobě baví.

Jan Burian byl už začátkem 90. let na stránkách hudebních časopisů titulován jako hudebník, skladatel, básník, zpěvák, spisovatel, cestovatel, novinář a publicista. Čím z toho se v tuto chvíli cítíte být nejvíc?

Jan Burian: Zní to trochu přehnaně, jako by člověk dělal hromadu věcí, ale žádnou z nich pořádně. Jsem především písníkář a píšu knihy. Ostatní aktivity to spíše jen doplňují, abych svou hlavní práci mohl dělat co nejlépe.

Ovlivňuje vaši kreativitu určitý tvůrčí přetlak nebo rovnou

ADHD, o kterém koneckonců zpívá Kapitán Demo?

Jiří Burian: Myslím, že ne. Osobně všechno беру jako jeden plynulý proud a z tvoření se stala činnost, kterou provozuju každý den. Ať už dělám cokoli, přemýšlím nad tím a snažím se z toho nezbláznit. Vlastně ani nevím, co přesně kreativita znamená. Beru to tak, že žiju, dýchám, vytvářím hudbu a dělám, co mě dlouhodobě baví.

V kolika letech jste napsali svou úplně první písničku?

Jan Burian: Asi v osmi. Nešlo ovšem o můj vlastní text, využil jsem jednu báseň ze sbírky poezie pro děti od Majakovského. Už si ani nepamatuju, o čem vlastně byla. Potom jsem začal psát písničky asi v šesté třídě kvůli holkám, ale ani s nimi jsem úplně neuspěl. Má první opravdová skladba, kterou mimochodem dodneška hraju, vznikla, když mi bylo asi sedmnáct. Psal se rok 1969 a píseň reflektovala, co se tenkrát stalo.

Je paradoxní, že skladba, která se původně věnovala událostem pražského jara, dostává v roce 2021 úplně nové konotace.

Jan Burian: Význam se u takových věcí posouvá velice pomalu. Lidstvo se už několik milionů let zásadně nevyvíjí. Když čtu třeba středověkou islandskou literaturu, tak narážím na skoro stejné problémy lidských vztahů jako v literatuře populárních spisovatelů 20. století,

jakým byl například Alberto Moravia. Ty hodnoty a témata, o kterých jsem psal v šestnácti letech, se jen malinko posouvají. Musím říct, že člověk moc nemoudří. V jedné písničce ostatně zpívám, že staří vcházejí, ale moudrost ne.

Jiří Burian: I já jsem od dětství dělal spoustu věcí kvůli holkám jako táta, včetně chození do tanečních. Ale hudbě jsem se vždy věnoval primárně kvůli sobě, protože mě strašně bavila. Nic

jiného mě takhle nenaplnovalo. Pozornost fanynek jsem v éře Southpaw vnímal spíš jako handicap, protože mi přišlo, že s tím spojený sexuální aspekt trochu degraduje to, o co opravdu jde, a sice samotnou tvorbu. Zdálo se mi, že za námi chodí, protože se jim líbíme my, a ne naše muzika. Když dnes napíšu nějakou skladbu, tak ji jako první slyší moje žena. V tomhle případě mám vždycky radost, když ji má hudba potěší. Ale

nikdy to nepředstavovalo hlavní důvod, proč jsem s tím vším začal.

Věřím, že umělecká rodina je skvělou výchozí pozicí k tomu, najít v sobě lásku k hudbě. Napadají vás ale v této souvislosti i nějaké limity toho, když má začínající muzikant za rodiče známé autory?

Jan Burian: Jsme rodina jako každá jiná, zatímco ale v jiných rodinách figurují

lékaři, právníci nebo instalatěři, u nás jsou to umělci. Řemeslo se tak nějak dědí, aniž bychom si to přáli. Já jsem se třeba cítil jako umělec, aniž bych napsal jedinou báseň. Když člověk vyrůstá v uměleckém prostředí, přirozeně to na něj přijde. Velké nebezpečí spočívá v tom, že může snadno zblbnout. Myslí si, že něco udělal, a přitom ještě nic neudělal. Umění má dvě stránky – talent a píli. Když někdo nemá to druhé, tak může pocházet z jakékoliv rodiny, a není mu to nic platné. Vychováváme se sami sebou tím, že si říkáme věci na rovinu. Člověk může a nemusí mít talent, ale v první řadě nesmí podvádět a musí být poctivý v tom, co dělá. Myslím, že se to s námi táhne už od mého dědečka, operního zpěváka v Národním divadle Emila Buriana, nebo jeho bratra Karla. Samozřejmě to souvisí s mým otcem E. F. Burianem a naštěstí i s mými potomky, z nichž Jiřík je momentálně nejznámější, nicméně všechny mé čtyři děti se kolem umění pohybuji.

V jaké vlastnosti, ať už v rámci tvůrčího procesu nebo osobního života, jste si nejpodobnější?

Jiří Burian: Řekl bych, že v určité vášni pro hudbu a umění. Když děláme na albech, tak se do nich tenhle zápal promítá. Tou nepozitivní vlastností může být určitý workoholismus, který je někdy náročný, protože se pak práce staví na první místo před rodinu. Občas tuhle tendenci cítím, a mým celoživotním úkolem je mezi obojím najít balanc. Myslím, že kromě toho máme oba nadhled a pokoru, která je pro naši profesi klíčová. Jak tak pozoruju kolegy z branže, tak potkávám typ lidí, kteří hrozně dřou. Nikdy jsem to vlastně jako práci nebral, protože mě hudba tolik bavila. Jen tak si hraju a mám štěstí, že to navíc někoho baví a zajímá. Díky tomu se hudbou můžu žít.

Jan Burian: Je obrovské štěstí, když člověk může v životě dělat něco, co ho zajímá, baví a zároveň užívá. Stojí velké úsilí, než se do takové fáze dostane, ale když se to pak udrží, má díky hudbě naplněný život. Naplňujeme si ho sami každým dnem.

Tipuji, že mimo rodinný vztah představuje právě tato vášeň jeden z důvodů, proč jste společně dělali na tolika písničkách a deskách.

Jan Burian: Spíš proto, že jsem některé věci neuměl, a Jiří ano. S novým tisíciletím přišel nový pohled na aranžování písniček, a ačkoliv jsem v té době už nabyl nějaké zkušenosti, neměl jsem spolupracovníky, kteří by se mnou tuto práci v takové míře dělali. Jiřího a ještě před ním Jana to bavilo. Myslím, že to nedělali jen ze synovské povinnosti, ale protože tam našli i něco pro sebe. Mně osobně se ta spolupráce vždycky líbila. Někdo něco umí a někdo se zas někdy něco potřebuje naučit. V tu chvíli jsem se učil já od nich.

Kdy a na čem jste takto poprvé spolupracovali?

Jiří Burian: Záleží na úhlu pohledu, poprvé jsme spolupracovali už snad v mých osmi letech. Tátu jsem doprovázel na bicí, naše hudební spolupráce tak vznikla brzo a velmi přirozeně. Byl prvním člověkem, který mě kdy dostal na stage. Konkrétně šlo o pódium v Kulturním domě Prosek.

Jan Burian: Zahráli jsme jako předkapela Nahoru po schodišti dolů bandu, šlo o zásadní vystoupení. Jmenovali jsme se BuBuBu, což znamenalo Burian–Burian–Burian. Koncert se uskutečnil začátkem roku 1988 a v publiku ještě byla i moje máma.

Jirko, máš podobnou tendenci vést k hudbě i své syny?

Jiří Burian: Snažím se, ale zjišťuju, že nemá smysl kluky někam vést. Vedou se sami a já jim můžu maximálně jen nahrávat. Na různé nástroje jsme si spolu hráli prakticky od jejich narození. Adama jsem měl na klíně s paličkami a bubnovali jsme, když měl jen osmnáct měsíců. Zatím ale nevidím, že by chtěl primárně dělat muziku, ačkoliv už jsme spolu pár tracků nahráli. Čekám, že se chytanou a přijdou k tomu tak jako já, protože k něčemu takovému nejde donutit. Zatím chce být jeden hasič a druhý fotbalista, ale ještě mám třetího syna, tak třeba to u něj dopadne. Je to jejich volba, ale už z nich cítím, že mají talent i podobný humor jako my.

Vy dva spolu jako otec a syn sdílíte smysl pro humor? Jinými slovy, rozumíte si v tomto ohledu?

Jiří Burian: Já bych řekl, že jo. Můj humor je asi trochu lidovější a ne tak sofistikovaný jako tátův. Máme ale rádi podobné komiky nebo režiséry, namátkou třeba Woodyho Allena nebo různé francouzské komedie.

Jan Burian: Souvisí to s určitou chutí do života. Když se člověk umí smát, tak se spousta věcí vyvíjí jinak než u někoho, kdo se smát nechce a neustále si uvědomuje tragiku toho, v čem se nachází. Tu si částečně slušně uvědomuju i já sám, ale používám humor jako takové koření. Ne že by se jedlo samo o sobě, protože když se nacute kořením, tak vám bude blbě. Ale když si jím okořeníte pohled na život tím, že se na vše podíváte seshora, tak se vám bude nejen příjemněji vyjadřovat, ale lidi to budou lépe trávit. Mám písničku, kterou lidi považují za optimistickou, ale obsahuje jednu svazující poznámku, kterou už najde jenom někdo. A to mi úplně stačí, protože se nechci brát moc vážně, i když život, upřímně řečeno, vážný je. Této myšlenky ale nechci propadnout, poněvadž co vlastně víme? Můžeme mít radost, že si tady spolu povídáme a že venku svítí slunce, to je tak všechno, co v tuto chvíli o světě pořádně víme. Lidi, kteří jsou za každou cenu vážní, mi přijdou trochu směšní a vlastně tím často vytvářejí základ pro naši srandu.

Co si vlastně osobně myslíte o projevu Kapitána Dema?

Jan Burian: Velmi jsem ocenil, když Jiří začal psát české texty pro Kapitána Demu. Protože se u nich prostě bavím a směju. Věděl jsem, že to není nic jiného než potřeba vyjádřit se ke světu osobitým, novým způsobem. Někdy natvrdo nebo vulgárně, ale vždycky přirozeně, aniž by si přitom hrál na vysoké umění.

Řešil jste někdy komerční aspekt konkrétního díla, nebo vám vždy šlo jen o uměleckou hodnotu?

Jan Burian: Finanční hodnotu samozřejmě musím řešit, protože se žívím tím, že hraju koncerty pro lidi. Vždycky jsem ale říkal, že člověk nemůže dělat umění pro peníze, ale má štěstí, když ho dělá za peníze. Umírat hladu není smyslem života.

Můžeme mít radost, že si tady spolu povídáme a že venku svítí slunce, to je tak všechno, co v tuto chvíli o světě pořádně víme. Lidi, kteří jsou za každou cenu vážní, mi přijdou trochu směšní a vlastně tím často vytvářejí základ pro naši srandu.

Suchý se Šlitem v 60. letech dokázali absolutně sladit něco chytrého, co posunuje písničkářství někam dál, s tím, že je miloval celý národ. Pak teprve přišly ty příšernosti od všech Gottů či Davidů, populární hudba zastarala a stala se z ní podivná odnož reklamy. I dnes se občas objeví něco, co má hodnotu a zároveň má možnost dostat se navzdory všem překážkám k lidem. Kapitán Demo má výhodu, protože je srozumitelný i pilný, a třebaže to není lehké, daří se mu. My máme už skoro dvacet let volné sdružení Osamělí písničkáři s třiceti lidmi, kteří tvoří osobité věci a mají co říct. Kdyby dramaturgie fungovaly tak, jak by měly, jejich písně by lidi znali možná stejně jako zmíněný Semafor. Nikam se ale necpou. A realita „trhu“ je jiná. Mezi Osamělými bych se nestyděl pozvat ani Kapitána, protože je osobitý a vtipný, a je jen dobře, že baví tolik lidí.

V rámci normalizačních zpěváků nelze nejmenovat Dalibora Jandu. Na nové Demově desce se nečekaně objevuje v úplně jiném kontextu. Proč právě on?

Koncert Kapitána Dema, foto: Lucas Kozel

Jiří Burian: Od dětství jsem poslouchal populární muziku, ale vedle ní i temnou alternativu. Vlastně hudbu poslouchám v celé její šíři podle toho, jak mě osloví, nejen z ideologického, ale i z harmonického muzikantského hlediska. O písničkách nerad spekuluju, spíš je cítím a vnímám. Jedna z prvních desek, které jsem v dětství našel pod stromečkem, byl vedle The Beatles třeba Peter Nagy. Když jsem si ji po letech poslechl znovu, tak jsem se musel smát, ale zároveň mě bavilo hledat, co mě na tom kdysi bavilo. Občas jsem v rádiu zaslechl i songy Dalibora Jandy, které mě fascinovaly tím, jak mají vystavěné refrény. Asi šlo vždy o mou guilty pleasure. Nejdřív jsme si z toho dělali srandu, ale postupně to nějakým způsobem dozrálo. Celý projekt Kapitána Dema jsme od rapu, který jsme přitom pořádně nikdy neměli v plánu dělat, posunuli k popu. Snažíme se na popové scéně vyvolat nějakou akci a změnit některé zajeťé věci. Proto mně přišlo skvělé vzít popovou hvězdu minulého éru, přičemž Janda mi z nich všech byl nejbližší. Překvapilo mě, když mi pak sám řekl, že je náš velký fanoušek.

Rozhodli jsme se tuhle spolupráci pojmout tak, jak by to většina lidí nečekala. Vznikla tak skladba, která balancuje na hranici humoru a romantického epického songu. Bavi mě hrát si s různými prvky a zasazovat je do jiného kontextu. To samé jsme udělali se Zdeňkem Godlou nebo Janem Bendigem, jako Kapitán Demo nemám problém spolupracovat skoro s kýmkoliv, když uděláme kvalitní věc. Sympatická mi nejsou jen určitá jména, která se silně spojují s prázdným kýčem a minulým režimem.

Když už se bavíme o vašich nových albech, Jan Burian Band loni vydal nahrávku První láska, kde se objevila i písnička Meditace. Zpíváte v ní mimochodem o tom, jak se budete válet do dvou odpoledne.

Jan Burian: Ano, to je taková sranda z některých lidí, kteří raději „meditují“, aby si nemuseli všimnout světa kolem sebe.

Jirko, ty meditací trávíš poměrně dost času. Reprezentuje zároveň něco, co je vždy na začátku tvůrčího

procesu a pomáhá s koncentrací?

Jiří Burian: Nejen na začátku, ale i během něj. Samotný proces je formou meditace, jde o moment, kdy se zastaví Chronos, tedy čas, který jsme si tady vytvořili. Zároveň jen vnímáš a dostaneš se do vakua, ve kterém tvoříš a písničky se píšou skrz tebe. Připodobnil bych to k milování, kdy nic okolo neexistuje. Prý to takhle prožívají hlavně chlapi. Psaní a skládání hudby je pro mě nejkrásnější meditací. Trochu závidím spisovatelům, co píšou, a navíc vytváří příběh, který intenzivně prožívají. Ačkoliv sedí v pokoji za počítačem, pohybují se napříč svým příběhem a o to je jejich práce pestřejší.

Jane, máte svou vlastní verzi meditace, kterou si čistíte hlavu? Slyšel jsem, že jste mimo jiné vegetarián a nepijete alkohol.

Jan Burian: Moc nad tím nepřemýšlím. Když se daří tvorba textů nebo poezie, tak zažívám nedefinovatelný zvláštní stav, kdy jen tak píšete a nevíte, co přesně se děje. Někdy se to stane i víckrát za den, což je

neuvěřitelné. První fáze psaní básní je spontánní, a když pak někde v šuplíku najdete, co jste tenkrát zase vymyslel, tak na této ideji začnete pracovat systematictější a podle řemesla. Tento zajímavý proces asi nikdy nepochopím. To samé se mi děje, když každý týden píšu fejetony – už jsem jich napsal 556. Představte si tolik týdnů, kdy nevím, co vlastně budu psát. Když pak člověka konečně koncept nebo rámec napadne, tak se jen diví, že se to zničehonic píše samo. Zároveň jde o boj s alzheimerem. Až nedokážu psát, budu vědět, že už je tady. Příliš nevěřím na filozofické myšlenky okolo lidské tvorby, protože málokdy platí. Jde o něco tak mnohotvárného, že je ve výsledku lepší věci jen tak dělat a nechat se překvapovat, co vám život přinese, než do všeho filozoficky zasahovat.

Jiří Burian: Každý to pojmenováváme jinak, ale vlastně jde o úplně stejnou věc. Nakonec se všechno děje samo od sebe.

Poslechl jsem si za sebou píseň Rychlík přítomnost, o tom, jak je důležité si v sobě uklidit, a letošní singl Head In The Clouds od Southpaw. Jakými aktivitami své nitro uklidíte vy osobně?

Jan Burian: Nedávno jsem se přestěhoval a poměrně si zjednodušil život. Všechny předměty, které mám v bytě, jsem vzal do ruky. Hodně jsem jich nechal ležet nebo vyhodil. Pravý úklid ale asi nastává v momentě, kdy se člověk zastaví a přemýšlí. Ve studiu jsem teď natočil svých 240 písní, čímž se připravil určitý úklid. Život není věčný, je asi dobré snažit se mu porozumět, i když to není možné. Člověk na svět přijde blbý a odchází z něj stejně blbý. To ale nevádí, protože to mezi tím může být krásné, a myslím, že i smysluplné. Můžeme být rádi, že jsme se tady nějakou podivnou náhodou ocitli.

Jiří Burian: Já to vidím podobně, ale přitom úplně jinak. Myslím si, že na svět přicházíme dokonalí a postupně se odnaučujeme všechno, co v sobě máme. Soustředím se především na přítomnost, což může být to nejtěžší. Vyplatí se vypnout hlavu, která je občas tím hlavním nepřítelem. Myšlenky se někdy staví do cesty, proto

je důležité vnímat jen to, co se děje v daný okamžik. K vyčištění hlavy stačí jen zpomalit a pozorovat své okolí. Člověk si navíc může jít zaběhat, zaplavat, zavřít oči nebo sebou jen tak fláknout do trávy.

Existuje vlastně nějaký recept, jak přistupujete k tvorbě?

Jan Burian: Tvůrčí proces je alchymie, která někdy trvá příliš dlouho a jindy zase nepředstavitelně krátkou chvílí. Ať už člověk tvoří cokoli, přimlouvám se za určitou poctivost a potřebu nehledat vždycky jednoduchá řešení. Jediným receptem asi je nepodvádět a nekalku-

Myšlenky se někdy staví do cesty, proto je důležité vnímat jen to, co se děje v daný okamžik. K vyčištění hlavy stačí jen zpomalit a pozorovat své okolí.

lovat. Napsal jsem několik tlustých knih, jejichž tvorba zabrala i několik let. U takových činnostech nejde pracovat v úplném vytržení mimo sebe, to už bych byl dávno mrtvý. Máte určitý plán, podle kterého postupujete, a pak přijdou chvíle, kdy je důležitá inspirace. Když pracujete na cestopisu a víte, o čem budete psát, tak se stejně můžete dostat do momentů, kdy chcete popsat nějakou konkrétní situaci, ale vyjde z vás něco nečekaného a překvapivého. Nejhezčí na psaní je totální svoboda. Máte bílý list, na který můžete napsat, cokoli se vám zamane.

Jednu knihu jste napsal mimochodem i o svém otci. Skládá někdo z rodiny dodnes

písni u klavíru po E. F. Burianovi ve studiu Alpha?

Jiří Burian: Stojí v mém studiu, takže táta moc nemůže, ale já ho používám pořád. Když vznikal Demův song Kouzlo, tak jsem si vyloženě pustil sample Jolandy, sedl si ke klavíru a měl hned jasno. Když tady mám lidi a řešíme třeba back vocals, tak se klavír velmi hodí. Když jsem se vrátil z nemocnice po neuroborelióze a nemohl jsem používat některé přístroje, tak jsem na klavír hrál denně. Představuje takovou vstupní bránu, která mě provází už od dětství. Miluju ho, ale teď ho musím nechat trochu opravit.

Ačkoliv jde o dvě zcela odlišné entity, dokážete zvolit, jestli vám víc nabíjí energie před publikem naživo, nebo spíš ta při tvoření hitu o samotě ve studiu?

Jiří Burian: Přirovnal bych to k tomu, když je člověk bodybuilder. Trénuje si tělo a pak ho jde někomu předvést. Obojí je pro mě krásný zážitek, ale lehce vyniká moment, kdy dílo vzniká. Když si pak výslednou skladbu pustíš jako vůbec první posluchač a prožiješ ji celým tělem, tak se cítím úžasně. Interakce a výměna energií s lidmi jsou skvělé, ale subjektivní pocity na pódiu, které je provází, se občas trochu staví do cesty. Na festivalu ti svítí sluníčko do očí, v klubu máš špatný zvuk nebo narazíš na další vjemy, které celý zážitek narušují. Ve studiu takové situace nenastávají, naopak je to sprcha energie, u které nic jiného neexistuje.

Jan Burian: Já to mám samozřejmě úplně jinak. Občas dělám bytové koncerty pro pár lidí na objednávku. Letos v dubnu jsem takhle zahrál pro jeden pár, který si chtěl doma naživo poslechnout mé písničky. U toho je hodně důležitý vztah s lidmi, kteří vás právě poslouchají. Snažím se písničky hrát pokaždé trochu jinak, vychází to z určité nálady z pocitu, jaký má člověk z diváků. Ti jsou mým partnerem na jevišti. Ale teď jsem si velice užil i nahrávání mých písniček ve studiu, pohromadě vyjdou na jaře u příležitosti mých sedmdesátin. Hlavní vtíp je asi v tom, že člověk nikdy neví, do jaké situace se může v životě i na jevišti dostat a kdy co funguje. Důležité je, že to zatím funguje. ☒